

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת ראה, תשפ"ה

הברכה הגדולה... להתחזק היום!

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". וצריך להבין מה הדגש ב-"היום" ברש"י על הפסוק "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך" מבאר, ש'היום' דהיינו שיהיו בעיניך כחדשים, שכל יום תרגיש שהתורה זה משהו חדש, לא מה שהיה אתמול. וממילא גם בפרשה שלנו נבאר כך, שהברכה זה כשבן אדם יודע שאני עומד לפני יום אחד של עבודת השם.

נכנסים לחדש אלול ובן אדם אומר: תשמע, שלשים יום של חיזוק לא מתאים לי, גדול עליי, הלוואי שאני אתחזק יומיים. באמת אנשים לא מחזיקים מעמד. מישהו מחזיק מעמד?

התורה הקדושה נתנה לנו פנטז. מה הפנטז? זה הברכה – אם תשמע 'היום'. תגיד לי, היום אתה יכול להתחזק? כן, היום אני יכול להתחזק. תשמע, אבל אני יודע שצריך גם מחר. עזוב את מחר, האם היום אתה יכול להתחזק? הוא אומר: "כן, היום אני יכול להתחזק". תתחזק! זה הברכה. כשאתה מתחזק היום – זה הברכה שלך.

החיזוק שלנו לא נובע מ'מכויות' אלא מאם אני מתחזק היום, תגיד היום זה נקרא חיזוק? התורה אומרת: זה הברכה שלך, זה הברכה.

וזה מה שגם הזכרנו כמה וכמה פעמים מה שאמר רבי אליעזר הגדול: "ושוב יום אחד לפני מיתתך". אמרו לו תלמידיו: "וכי בן אדם יודע מתי ימות?" אמר להם: "אדרבה, לכן יחזור כל יום בתשובה ונמצא כל ימיו בתשובה".

אבל ר' אליעזר לא דרש ממך 'כל יום', הוא רצה שבן אדם יחזור יום אחד לפני שהוא נפטר. מה העניין? אמרנו שכשבן אדם יודע שביום אחד הוא אמור להיפטר מן העולם, תגיד, מעניין אותך שיש כלים בכיור? תגיד, זה מעניין אותך? הוא יודע עוד שעתידים הוא צריך למות. מה אכפת לו עכשיו מהכלים? "תשמע, הרצפה לא נשטפה כבר שבועיים". את אף אחד זה לא מעניין. מה מעניין אותו עכשיו – לאסוף זכויות! עכשיו הוא מתנהג כמו בן אדם גדול, עכשיו הראש שלו נמצא באיך אני יכול להוסיף עוד זכויות, עוד זכויות. זה מה שהוא רואה, הוא לא רואה כלום חוץ מזה. זה מה שהתכוון רבי אליעזר הגדול: בוא תהיה בן אדם גדול. אל תישאר אותו אחד עם הדברים הקטנים שהיו לך.

מחכה 200 שנה בשביל פרק תהלים אחד

סיפר משיגח כשרות של הבר"ץ העדה החרדית: "אנחנו יוצאים קבוצות של שניים שלושה משיגחים לחוץ לארץ, להשיגח על כל מיני מפעלים שם. בדרך כלל במשך השבוע אין לנו מניינים, אנחנו מתפללים ביחיד, ולומדים מה שאפשר. בשבת אנחנו מתאספים כל משיגחי הכשרות בכל האזור, ויש לנו מניין, יש לנו תפילות, יש לנו לימוד תורה. ככה אנחנו עושים".

"אני וחבר שלי שנינו נסענו לטטרסבורג, אנחנו משיגחים על איזה מפעל מסוים שם. ח' באייר תשע"ו [כמעט לפני תשע שנים], אני מתעורר באמצע הלילה, מעיר את חבר שלי: תשמע איזה חלום חלמתי עכשיו. הגיע אליי איזה יהודי שנפטר, הוא אומר: 'תעשה טובה, אתה נמצא פה, היארציט שלי ב-ב' באייר. אם אתה יכול לבוא לציון שלי להגיד פרק תהלים אחד'. אמרתי לו: אבל אני לא יודע איפה הציון שלך. 'אני עכשיו לוקח אותך לציון'.

בחלום הוא לוקח אותי מאיפה שאנחנו נמצאים בצימר, לוקח אותי בכביש, מראה לי בדיוק את כל המקום. עברנו פסי רכבת, המשכנו לנסוע, ראינו איזה בניין גדול. אומר לי הבן אדם: 'אחרי הבניין הגדול שם נמצאת המצבה שלי, ואני אקח אותך לשם'. לקח אותי לשם, ואני רואה על המצבה כד ועל המצבה כתוב 'אליעזר'. זה מה שהיה כתוב.

כל זה, אני מעיר את חבר שלי באמצע הלילה, ואומר: "תשמע איזה חלום חלמתי עכשיו". אומר לי הבן אדם: "חלומות שווא ידברו". אמרתי לו: "אבל כזה חלום ברור, שמראה לך את כל הדברים, זה לא 'שווא ידברו'". אמר לי הבן אדם: "אתה יודע מה, היום ח' באייר, הוא ביקש על י' באייר. אין בעיה, אז עוד יומיים אנחנו נבדוק. אבל צריך שהחלום יהיה בדיוק כמו שהוא אמר".

באמת ב-ב' באייר, אחרי שסיימנו את העבודה יצאנו עם האוטו. אנחנו לא מכירים את המקום. נסענו לפי החלום. באמת עברנו פסי הרכבת, אנחנו נוסעים, עוברים כבישים, הכל לפי החלום. פתאום אני רואה את הבניין הגדול הזה, אני אומר לו: "הנה זה הבניין, זה הבניין". טוב, אנחנו עצרנו את האוטו בצד. מגיעים לבניין, זה בניין נטוש, לפני הרבה שנים. נטוש לגמרי. עברנו את הבניין, הגענו, אנחנו רואים חלקה מלאה מצבות, המון מצבות. אין עליהן שום שם.

אני אומר לבן אדם: "מי אמר שזה מצבות של יהודים, אולי זה גויים". נכון, אולי. אנחנו לא יודעים. התקדמנו, אנחנו רואים שיש עוד איזה גדר עם שער, ועל השער יש שם מגן דוד. אמרנו: "יש פה מגן דוד, זאת אומרת שיש פה יהודים".

נכנסנו בשער, אנחנו עוברים בין המצבות, ורואים, וואי, כן, פה נטמן יהודה יעקב משה... יש פה יהודים. טוב, אנחנו מחפשים את אליעזר הזה. חיפשנו, חיפשנו, הגענו למקום, ראינו את המצבה עם הכד, בדיוק כמו בחלום.

אני מאוד התרגשתי ואמרתי לבן אדם: "זה המצבה". אמר לי הבן אדם: "עכשיו זה יום היארציט שלו, אז תגיד משניות". אמרתי לו: "הנפטר לא ביקש משניות, הנפטר ביקש פרק תהילים אחד, זה מה שהוא ביקש. בוא אני ואתה נגיד פרק תהילים". אמרנו פרקי תהילים. סיימנו, עשינו השכבה והלכנו.

לפני שהלכנו הסתכלתי על המצבה מתי היהודי הזה נפטר. הוא נפטר בשנת תקע"ו, לפני מאתיים שנה בדיוק. מאתיים שנה! אני אומר לעצמי, מאתיים שנה בן אדם נפטר, יורד מהעולמות העליונים, מבקש מאיזה יהודי אחד: "תעשה טובה, אם אתה יכול להגיע על המצבה להגיד פרק תהילים אחד, אחרי מאתיים שנה?", אין לנו הבנה בזה.

את הסיפור הזה כתבתי אותו על דף, שלחתי אותו לרב אליהו מן שליט"א, החברותא של רבי חיים קנייבסקי. הוא הקריא את זה לרב חיים קנייבסקי, והוא מאוד התרגש.

הוא אמר ככה: "מה שהוא ביקש תהילים ולא ביקש משניות – זה בגלל שעל פי מנהג אשכנז, ביום היארציט קוראים תהילים ולא משניות, לכן הוא ביקש תהילים. ואולי יש איזה שורש נשמה שקשור הבן אדם לבן אדם הזה, ולכן הוא ביקש ממנו. לגבי שנה הבאה, ייתכן שפרק תהילים כבר תיקן אותו ולא צריך לבוא שנה הבאה. התיקון היה עוד פרק תהילים אחד".

200 שנה בן אדם מחכה לאיזה תיקון. מה הוא מחכה? שיגידו פרק תהילים אחד. כמה אנחנו צריכים לדעת, כל יום יש לך יום אחד. ביום הזה תתחזק. "תשמע, מה אני יכול להתחזק?", אתה יכול להגיד פרק תהילים? אתה יודע איזה עוצמה זה? זה בן אדם שמגיע אחרי 200 שנה. צריך לקבל אישור מלמעלה, שיתנו לו אישור שירד למטה כדי שיגידו עליו פרק תהילים.

כוחה של מילה אחת!

ולכן חז"ל אומרים (עירובין נד.): "העולם הזה דומה לבית חתונות. חטוף אכול, חטוף ושתה". למה? כי בחתונה, כאשר נגמרת החתונה – נגמר האוכל.

אז שאלנו (בשיעור 24 – מוצ"ש פרשת בא תשפ"ד): אותו דבר זה גם בר מצווה, לא רק חתונות. גם בר מצווה אותו דבר. נגמר האירוע, אתה הולך הביתה. אותו דבר זה גם ברית מילה וכל סעודה שאתה עושה, אם לא תאכל – נגמר. למה חז"ל דימו את העולם הזה לבית חתונות?

ראיתם סתם בן אדם שהוא עושה חתונה. זה הון תועפות, הוצאות בלי סוף. לעשות חתונה היום, זה משהו שלא נגמר. לא נגמר... לא לפני, לא אחרי. באמת לא נגמר. ממש הוצאות גדולות מאוד.

עכשיו החתן לוקח את הטבעת אומר לכלה: "הרי את מקודשת בטבעת זו כדת משה וישראל". אתה צועק "מקודשת" או לא? לפי הגמרא, במסכת קידושין (דף ה), אומרת הגמרא, אינה מקודשת. זאת סוגיא "ידות בקידושין". זה הסוגיא. הוא לא אמר את המילה "לי". זה הסיפור, הוא לא אמר את המילה "לי". שמואל פוסק שהיא אינה מקודשת.

יוצא, אתה רואה את כל האורחים שיש פה, אתה רואה את כל האוכל, אתה רואה את התזמורת, אתה רואה את הצלם, אתה רואה פה את הכל – אתה יודע על מה הכל עומד פה? על המילה "לי". זה מה שקובע פה. זה המילה "לי" בלבד. זהו.

העולם הזה, חז"ל אומרים, דומה לבית חתונות. תחטוף! אחד שואל את השני, מה אני יכול לחטוף? אתה יכול לחטוף את המילה "לי"? מילה אחת אתה יכול לחטוף. אז תחטוף. אתה לא יודע איזה זכויות יש בכל דבר. מה שלך נראה כאילו כלום, בשמיים זה כזו עוצמה. אי אפשר לתאר את העוצמה שלמעלה מכל תנועה שבן אדם עושה.

הכריזו חודש אלול. אז בחודש אלול אני רוצה להזכיר כמה דברים.

תפילה לתשובה מהאריז"ל

דבר ראשון, יש את התפילה שהאריז"ל תיקן, מה שכתוב בסידורים בברכת "הרוצה בתשובה".

לפני כן כתוב שם "יהי רצון שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך". מי חיבר את התפילה הזאת? חיבר את זה האריז"ל. למה? כי הבן של האלשיך הקדוש פרק עול, והאריז"ל חיבר לו את התפילה הזאת*.

* שמעתי שמורי הרב רבי משה אלשיך, ביקש ממורי זלה"ה על אודות בנו להחזירו בתשובה, וציווהו מורי זלה"ה שיכווין בתפילתו בהשיבו וכו', שידוע הוא שהבינה הוא התשובה. ושיאמר כך

מסתכלת בידים, אין שריטות, אין כלום, שום דבר.

אני הולכת, רואה את הבן שלי אחרי כמה דקות מתרומם. תודה להשם. לא היה לי חשק ללכת לגינה הלכתי לבית. התקשרתי לבעלי, סיפרתי לו מה שהיה. בעלי אמר: "אין דבר כזה, את חייבת ללכת לבית חולים לעשות צילומים". ירדנו לבית חולים, עשינו צילומים, לא היה גם לא שריטה אחת. הרופא שאל אותי: "את בטוחה שאת עברת את התאונה?".

בערב התקשרתי לאישה היא מהמכולת ואמרתי לה: "אני רוצה להגיד לך שאת לא צריכה לשלם את החוב, כי כבר אלוקים שילם לי אותו אלף פעמים". כי יש לי אחיין שהוא עבר תאונת דרכים חצי ממה שאני עברתי. והוא כבר חצי שנה בבית חולים עם כמה איברים שבורים. ואני עם תאונה כל כך קשה יצאתי בלי שריטה. זה בזכות החסד וזה שרציתי גם למנוע ממך את הביזיון. זה מה שבורא העולם החיזיר.

חודש אלול זה זמן שבו אדם יעשה חסד עם השני. אתה עושה חסד אתה לא יודע לאיפה זה יכול להגיע. וכמה אתה פותח לעצמך שערי שמיים. ברגע הראשון נראה שאתה עוזר רק לשני, אבל בסוף מתברר שבורא העולם מגלגל לך שתראה שעזרת רק לעצמך. תגיד מילה טובה, לפעמים לא רואים את התוצאות, אבל אתה לא יודע את ההשלכות שיש עם מעשה קטן.

חיזוק עכשיו בחודש אלול, כל חיזוק קטן, כל מעשה טוב, כל מה שתעשה יקר מאוד בעיני השם. שבעזרת השם שנת תשפ"ו, תבוא לנו טובה.

גם הוא עשה מרפסת וגם הוא רוצה שנעביר את המזגן!?

סיפרה לי אישה אחת, זה היה בחג סוכות תשפ"ה, היא גרה בקריית הרצון – השכנים למטה ביקשו אם יכולים להוציא מרפסת. "אנחנו גרים בקומה שלישית והם רצו להוציא בקומה שנייה למטה מרפסת סוכה קטנה. חתמנו להם בשמחה".

"אחרי שהם עשו את הסוכה התברר שיש לי מזגן ארבע כוח סוס, מזגן גדול ענק, שלוקח להם חצי מהסוכה. אז הם הגיעו ובקשו: 'תשמעי, המנוע של המזגן לוקח חצי מהסוכה, אם את יכולה להיזן את המנוע למקום אחר?' במחשבה ראשונה, "מה להיזן? יש לך בעיה, בניתם מרפסת סוכה וגם אני צריכה להיזן? אבל בעלי אמר לי: יהודי מבקש חסד, תעשי חסד." תשמעי, אבל זה עולה הרבה כסף". "נכון. חסד עולה כסף, לפעמים, וגם אנשים אומרים שכל מהמנוע רחוק מהמזגן, פחות מקרר" אבל זה הכוונה חסד, גם שצריך לשלם עליו".

שאלנו משהו שמבין בזה, הוא בדק, ראה, שהכי טוב זה בקיר של המחסן. שילמנו, העברנו את זה".

מספרת אותה אשה: "לפני שלוש שבועות, יצאו הבחורים לבין הזמנים, אמרתי: עכשיו זה הזדמנות לטווח טוב את הבית, עד היום לא עשינו חלונות, לא עשינו זה, בוא נטווח. אני קיבלתי את החלונות של המחסן, עליתי על הסולם, התחלתי לטווח את החלון של המחסן, שמתו את הרגל, מעדת, והחלקתי למטה".

"ואיפה נפלת? על המדחס של המזגן שהעברנו בזכות השכנה מלמטה. אני צעקתי. הילדים הגיעו, בעלי הגיע, תפסו אותי, משכו אותי, העלו אותי למעלה".

"אני אומרת, אם לא היה פה את המזגן, הייתי צריכה לצנוח שלוש קומות למטה. בגיל שלי שלוש קומות, לא יודעת איך זה היה מסיימים. אני, בחג סוכות, אמרתי לעצמי, מה אני צריכה לעשות לבן אדם הזה טובה? בסוף התברר שהמנוע הזה שהעברתי אותו, זה מה שהציל את החיים שלי".

כל אחד מאיתנו, צריך לדעת, תעשה חסד עם השני, תעשה טוב. ככל שתעשה טוב, הטוב הזה חוזר אליך. לא תמיד באותו רגע, לפעמים לוקח כמעט שנה עד שרואים את הטוב הזה, אבל בסוף זה חוזר.

הזכות הגדולה של עם ישראל – פתיחת היכלי התורה

ביום ראשון, יום שני, יש פתיחת הזמן. כשעושים פתיחת הזמן, זה שער רצון, נכון? הזוהר הקדוש כותב, כשפותחים את ההיכל, זה שער רצון. אז עכשיו ביום ראשון וגם ביום שני, זה פתיחת ההיכל של כל עולם התורה. איזה נחת זה לבורא העולם? אחרי שלוש שבועות של כאלו ימים, עכשיו נפתחים כל הישיבות, כל הכוללים חוזרים ללמוד.

איזה נחת, איזה שעת רצון זה... זה זמן מלא רחמים. יזכה אותנו השם. שנזכה שהימים האלו של חודש אלול יבואו לנו בטובה, בחיזוק גדול, בחיזוק אמיתי, בעלייה אמיתית בעזרת השם. שנזכה כולנו יחד עם כל בית ישראל, להיחלם לחיים טובים ושלוש, לבריאות, להצלחה, אמן ואמן.

מתי צריך להגיד את זה? כל חודש אלול. זה נברא בשביל זה. ובסוף הבן של האלשיך הקדוש חזר בתשובה שלמה. לכן כל אחד יראה בחודש אלול, זה חודש של רחמים, להתפלל את התפילה הזאת.

משל נפלא מהרב אריה שכטר

חודש אלול, גם הזכרנו לפני שנתיים (בסוף שיעור 2 – מוצ"ש פרשת ראה תשפ"ג), דבר נפלא מאוד. זה בשם הרב אריה שכטר, הוא אמר פירוש נפלא. מצא חן בעיניי מאוד.

יש כביש בשווייץ, שמונה נתיבים, אין שם משטרה. אז מה יש? יש מצלמה בתחילת הדרך ומצלמה בסוף הדרך. מותר לנסוע בכביש הזה עד מאה, זמן הנסיעה הוא שלשים דקות אם נוסעים על מאה, וכך רואים במצלמה הראשונה מתי נכנסת, ובמצלמה האחרונה מתי יצאת. אם זה שלושים דקות, אז סימן שנסעת כהוגן. אם פחות, אז מן הסתם עברת על חוקי התנועה, ואתה מקבל דוח.

הגיע שם איזה אחד ישראלי בחור ישיבה, הוא עולה לכביש וחושב לעצמו 'שמונה נתיבים בלי משטרה'. הבחור לחץ על הגז, חמש דקות נגמר הכביש, הוא גמר את המחוג פעמיים. הגיע עד סוף הכביש, ואוי, יש לו פה מצלמה. מיד הוא עצר, עמד שמה, הסתכל בשעון עד שעבר חצי שעה, ואז נסע. זהו, צילמו אותו שעבר, ברוך ה' עבר בשלוש.

אומר הרב שכטר: "זה בדיוק כך". מן השמים בשנת תשפ"ה שמו לנו מצלמה בראש השנה, יש מלא נתיבים בכביש, וכל אחד בחר את הנתיב שלו. עשית מה שעשית. באלול יש עוד מצלמה שמצלמת אותך איך עברת את כל השנה הזאת. אז עכשיו בחודש אלול תאט, אל תיסע במהירות. למה? כי עכשיו זה זמן שמסתכלים עליך ומצלמים אותך.

לכן חודש אלול נברא באמת לפשפש במעשים. כל אחד יראה מה אני יכול עוד לחטוף, לקחת, לתקן את המעשים, לשפר אותם. ככל שאתה משפר את המעשים, אתה מוריד יותר סייעתא דשמיא ושפע מלמעלה.

חיזוק בעשיית חסד – מביא ישועות

ובפרט כשבו אדם עושה חסד עם השני. בספר "צוף דבש" מביא משל המדרש, מה שהתורה כתבה "פתוח תפתח" – אם אתה פותח פה, בורא העולם פותח לך למעלה. אתה פותח פה למטה את היד שלך, אתה פותח לעזור לאנשים, תדע לך, פותחים לך מלמעלה שערי סייעתא דשמיא.

סיפרה לי אישה אחת: "ברוך השם זכיתי לשלושה ילדים, ילדים אוהו, זכות למי שזוכה להיפגש עם כאלו ילדים, היפראקטיביים זו מילה עדינה, משהו, תודה להשם. עכשיו האבא בכלל ואני צריכה להתמודד איתם. עם הזמן למדתי שהמקום הכי טוב בעולם זה גן שעשועים שם יש פחות מאמץ על האמא והילדים משתוללים, מוצאים את עצמם שם. וחוזרים הביתה כשהם כבר עייפים, מקלחות, ישינים".

"יום אחד יצאתי, נזכרתי שאני צריכה לקנות חלב, אמרתי: 'אני יכנס קודם למכולת, אקנה חלב ואחר כך אני אלך לגינה'. נכנסתי, לפני עמדה איזו אישה אחת עם קנייה גדולה, היא כבר מסיימת, היא באה לשלם בוויזה, שילמה, פתאום המסר מראה ש"העסקה לא אושרה". אותה אשה אמרה: "איך יכול דבר כזה? אני בבוקר קניתי היום זה עבד". "העסקה לא אושרה, נסיעי עוד פעם". לא, זה לא עובד. היא אומרת: "אני אתקשר לבעלי, נשאל אותו למה העסקה לא אושרה". עשרים אנשים מחכים בתור ויש רק קופאית אחת. הקופאית התעצבנה עליה, "תתקשרי לבעלך, תחזירי את כל המוצרים ושלוש". היא אומרת לה: "אולי תעשי הקפאה לחשבון?" "אין הקפאות אצלנו, תחזירי את כל המוצרים למדפים".

ביני לביני ראינו את הביזיון שהיה. אמרתי לה: "גברת, אני אשלם ותשלמי אחר כך". וכך אני שילמתי, היא ממש שמחה שהצלתי אותה מהביזיון שהיה לה וגם אולי אין לה באמת בחשבון. בחוץ היא לקחה את פרטי החשבון, היא אמרה לי: "מחר מחזרתים אני יפקיד בחשבון את הסכום ששילמת". אמרתי לה: "לא צריך מחר מחזרתים, אם אפשר גם עוד שבוע זה גם בסדר".

אני סיימתי, אני יוצאת, זה כביש גדול. אמרתי לילדים: "תתפסו בעגלה". ואנחנו עוברים את הכביש, אבל הילד הקטן ראה את המגלשה מרחוק. לא עניין אותו לא כביש ולא שום דבר, הוא פשוט רץ. ואני רואה ג'יפ שחור נוסע בכזו מהירות והבן שלי דורס. ידעתי הוא לא רואה אותי, הוא לא רואה אותו. בשבריר שניה קפצתי לכביש בשביל להציל אותו, ובאמת הבן אדם בלם, אבל היה כבר מאוחר. הוא העיף אותי ואת הבן שלי הקטן התגלגלנו, התהפכנו. צרחתי מבהלה. אנשים יצאו, עזרו לי לעמוד. אני עומדת, אני שואלת: "מה שלום הבן שלי?" הוא בוכה. אמרתי: "תודה להשם הוא בוכה". "איך את מרגישה?" "מרגישה מצוין".

בברכה זו: יהי רצון מלפניך, ה' אלוקי ואלוקי אבותי, שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך, ותקבל בתשובה את פלוני בני, כי מימך פשוטה לקבל שבים. (פרי עץ חיים שער העמידה פרק ג).